

Міністерство освіти і науки України

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять
та самостійної роботи студентів
з дисципліни
«Міжнародні організації»
для студентів напряму підготовки
6.030503 – «Міжнародна економіка»

Затверджено методичною
радою університету
протокол № від

Харків ХНАДУ 2014

Укладачі: Попкова К.О.

Кафедра міжнародної економіки

Навчальна дисципліна «Міжнародні організації» належить до навчальних дисциплін природничо-наукового та загальноекономічного циклу підготовки бакалаврів за вибором навчального закладу за напрямом підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка».

Мета викладання дисципліни «Міжнародні організації» є формування у майбутніх фахівців-економістів системи теоретичних знань про роль та механізми функціонування міжнародних організацій.

Предметом навчальної дисципліни є система організаційно-економічних і регулятивних взаємовідносин суб'єктів міжнародної діяльності, опосередковані функціонуванням міжнародних організацій.

Об'єктом вивчення дисципліни є економічні відносини між суб'єктами господарювання у міжнародній галузі. Завдання викладання дисципліни:

- вивчення історичних умов та причини створення міжнародних організацій;
- оволодіння навиками аналізувати стан зовнішньоекономічних відносин, визначати проблеми та тенденції їх розвитку;
- ознайомлення з нормами та правилами діяльності міжнародних організацій;
- набуття вмінь аналізувати світогосподарські явища і процеси, оцінювати в них участь України з урахуванням її національних інтересів.

Програма вивчення дисципліни «Міжнародні організації» складена у відповідності зі значенням дисципліни та за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмою бакалавра.

Дисципліна «Міжнародні організації» має комплексний характер, базується на категоріях, які вивчають такі дисципліни як «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства», «Міжнародна економіка».

Дисципліна «Міжнародні організації» є основою для вивчення таких дисциплін як «Транснаціональні корпорації», «Міжнародні фінанси».

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття №1. Тема заняття «ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ»

1.1   *Мета заняття:* ознайомлення з передумовами розвитку сучасних міжнародних економічних організацій.

1.2   *План практичного заняття*

1. Античні сіммахії, європейські торговельні союзи доби пізнього Середньовіччя та епохи Великих географічних відкриттів як прообрази сучасних міжнародних організацій.

2. Інституційні передумови виникнення сучасних міжнародних організацій.

3. Проекти міжнародних організацій в працях європейських мислителів.

1.3   *Проблеми до дискусії*

1. Проаналізуйте проекти створення міжнародних організацій в політичній думці Середньовіччя та Нового часу.

2. Від Ганзи до СОТ: формування європейського та глобального ринку як чинник виникнення й посилення впливу міжнародних економічних організацій.

3. Передумови виникнення та динаміка зростання чисельності міжнародних організацій у ХІХ-ХХ ст.

4. Проаналізуйте значення Гаазьких конференцій миру (1899-1907 рр.) для розвитку системи міжнародних організацій.

1.4   *Контрольні запитання*

1. Охарактеризуйте основні етапи створення й розвитку системи міжнародних організацій.

2. Розкрийте сутність сучасних організаційно-функціональних структур міжнародних організацій.

1.5 Завдання до самостійної роботи студентів

1. Розкрийте сутність деколонізації та її вплив на утворення регіональних міжнародних організацій.
2. Глобалізація міжнародних відносин та розвиток політичних міжурядових організацій.

Література: [1, 3, 4, 6, 8].

Практичне заняття №2. Тема заняття «УЧАСТЬ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ ТА ОБ'ЄДНАННЯХ»

2.1 Мета заняття: ознайомлення з передумовами інтеграційних процесів в сучасній світовій економіці, етапами, рівнями, формами і механізмами міжнародної економічної інтеграції; аналіз діяльності міжнародних економічних організацій та встановлення напрямків міжнародного співробітництва підприємств України.

2.2 План практичного заняття

1. Поняття «міжнародні економічні організації» та їхня роль в системі міжнародних економічних відносин як проявлення тенденції багатостороннього співробітництва.
2. Економічна діяльність ООН, її рівні.
3. Інтеграційні процеси в економіці країн, що розвиваються.
4. Міждержавні загальноекономічні і політичні організації країн, що розвиваються.
5. Проблеми розвитку економічної інтеграції в східноєвропейських країнах.
6. Міждержавні галузеві організації. Міжнародні об'єднання підприємців.
7. Україна і міжнародні економічні організації.

2.3 Проблеми до дискусії

1. Україна між Сходом і Заходом: перспективи міжнародної економічної інтеграції.
2. У чому проявляється вплив ЄС на трансформаційні процеси

у східноєвропейських країнах?

2.4 Контрольні запитання

1. Які особливості єдиного внутрішнього ринку ЄС та механізму його регулювання?
2. Членом яких економічних угруповань є Україна?
3. Охарактеризуйте особливості та перспективи розвитку ЄврАзЕС та СНД.

2.5 Завдання до самостійної роботи студентів

1. Охарактеризуйте роль міжнародних організацій системи ООН в управлінні економічною політикою.
2. Членство України в міжнародних організаціях.
3. Розкрийте сутність міждержавних організацій в становленні світової стабільності.

Література: [1, 3, 4, 6, 8].

Практичне заняття №3. Тема заняття «ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ МІЖНАРОДНИХ КОНТРАКТІВ. УМОВИ ІНКОТЕРМС»

3.1 Мета заняття: формування практичних навичок розрахунку імпортової ціни контракту; ознайомлення з правилами укладання зовнішньоекономічних угод та умов Інкотермс.

3.2 План практичного заняття

1. Міжнародні товарні угоди.
2. Міжнародні правила тлумачення торговельних термінів.
3. Зовнішньоекономічний контракт.

3.3 Завдання до практичного заняття

Ви – менеджер з організації міжнародних зв'язків.

Ваше підприємство уклало контракт з угорською фармацевтичною фірмою про експортування в Україну

фармацевтичних препаратів на умовах поставки (EXW) «Франко-підприємство».

Вам як менеджеру згідно з індивідуальним варіантом (Додаток 1) необхідно розрахувати імпорتنу ціну контракту на умовах поставки Інкотермс «Франко-підприємство» (EXW), та загальну імпорتنу ціну.

За результатами розрахунків прийняти управлінське рішення.

3.4 Методичні вказівки до виконання завдання

Загальна вартість товару

$$C_{онт} = C_{од} \cdot Q_m, \quad (3.1)$$

де $C_{од}$ – ціна одиниці товару;

Q_m – загальна кількість товару.

2. Ціна товару на умовах EXW

$$C_{EXW} = C_{онт} \cdot \frac{100}{100}. \quad (3.2)$$

3. Експортне мито (M_e), митні збори (M_z), витрати на експедирування ($C_{ек}$), транспортне страхування ($C_{ст}$), вартість транспортування ($C_{тр}$) та зберігання товару на складі ($C_{зб}$):

$$M_e(M_z; C_{ек}; C_{ст}; C_{тр}; C_{зб}) = C_{онт} \cdot \frac{S_e(S_{ек}; S_{стп}; S_{тр}; S_{зб})}{100}, \quad (3.3)$$

де S_e ($S_{ек}$, $S_{стп}$, $S_{тр}$, $S_{зб}$) – відповідно ставки експортного мита, митних зборів, витрат на експедирування товару, транспортного страхування, транспортування та зберігання товару на складі, %.

4. Митна вартість товарів (B) без урахування витрат, зборів та ставок

$$B = C_{онт} + C_{тр} + C_{стп}. \quad (3.4)$$

5. Ввізне мито

$$M_6 = \frac{B \cdot S_M}{100}, \quad (3.5)$$

де S_M – ставка ввізного мита, %.

6. Сума акцизного збору

$$A_3 = \frac{(B + M_3 + M_6) \cdot S_a}{100}, \quad (3.6)$$

де B – митна вартість товару;

M_3 – митні збори;

M_6 – ввізне мито;

S_a – ставка акцизного збору, %.

7. Загальна митна вартість товару

$$B_{заг} = B + M_6 + A_3 + M_3, \quad (3.7)$$

де B – митна вартість товару;

M_6 – ввізне мито;

A_3 – акцизний збір;

M_3 – митні збори.

8. Податок на додану вартість

$$ПДВ = \frac{B_{заг} \cdot S_{ПДВ}}{100}, \quad (3.8)$$

де $B_{заг}$ – загальна митна вартість товару;

$S_{ПДВ}$ – ставка податку на додану вартість (20%).

9. Загальна сума митних зборів, ввізного мита та податку на додану вартість

$$M_{заг} = M_3 + M_6 + ПДВ. \quad (3.9)$$

10. Вартість товару на умовах EXW

$$Ц_{EXW} = Ц_{онт} + C_{зб}, \quad (3.10)$$

де $Ц_{онт}$ – оптова ціна товару;

$C_{зб}$ – вартість зберігання товару на складі.

11. Імпортна ціна товару

$$C_{imn}^{EXW} = C_{EXW} + M_e + C_{ek} + C_{стр} + C_{тр} + M_{заг}, \quad (3.11)$$

де C_{EXW} – вартість товару на умовах EXW;

M_e – експортне мито;

$C_{ек}$ – витрати на експедирування;

$C_{стр}$ – витрати на транспортне страхування;

$C_{тр}$ – витрати на транспортування товару;

$M_{заг}$ – загальна сума митних зборів та податку на додану вартість.

3.5 Контрольні запитання

1. Охарактеризуйте основні ознаки та функції зовнішньоекономічного контракту.

2. Визначіть обов'язкові елементи зовнішньоекономічного контракту та вкажіть їх місце в загальній структурі договору.

3. Назвіть групи Інкотермс та охарактеризуйте їх природу.

3.6 Завдання до самостійної роботи студентів

1. Охарактеризуйте процедуру вивчення і вибору зовнішньоекономічних партнерів.

2. Суть і принципи митного регулювання ЗЕД в Україні. Єдиний митний тариф України.

3. Система митних податків та митних зборів. Митна вартість товару і розрахунок митних платежів.

Література: [5,6,9,10]

Практичне заняття №4. Тема заняття «МІЖНАРОДНІ ЕКОЛОГІЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ»

4.1 Мета заняття: ознайомлення з напрямками екологічної парадигми економічного розвитку суспільства; визначення глобальних тенденцій промислово-технологічного розвитку та обґрунтування впливу територіально-виробничих форм розміщення й організації виробництва на вирішення екологічних проблем; аналіз екологічної політики України.

4.2 План практичного заняття

1. Стан навколишнього середовища як фактор глобального та національного розвитку.
2. Природні ресурси в системі міжнародних ринків.
3. Екологічні пріоритети розвитку сучасної відкритої економіки України.
4. Україна в світовій торгівлі сировиною.
5. Торгівля сировинними та продовольчими товарами в системі експортно-імпортних відносин України.
6. Проблеми використання енерго-сировинних ресурсів.
7. Паливний баланс в системі відкритої економіки України.
8. Особливості національного енергоспоживання в контексті глобальних тенденцій.
9. Техногенні ускладнення та катастрофи.

4.3 Проблеми до дискусії

1. Якими є основні особливості прояву глобальної ресурсної проблеми в Україні?
2. Якими є основні наслідки дефіциту енергетичних ресурсів в Україні?
3. Охарактеризуйте міжнародні зусилля з розв'язання проблеми енергоспоживання.

4.4 Контрольні запитання

1. За якими критеріями класифікуються природні ресурси?
2. Яку роль відіграє торгівля паливно-енергетичними ресурсами у загальній системі міжнародної торгівлі України?
3. Охарактеризуйте міжнародні зусилля щодо розв'язання найбільш гострих проблем навколишнього середовища та основні завдання світової спільноти на майбутнє.

4.5 Завдання до самостійної роботи студентів

1. Проаналізуйте національну екологічну політику України.
2. Охарактеризуйте стан навколишнього середовища як фактор глобального та національного розвитку.
3. Утилізація відходів — ознака сучасної відкритої економіки.

Література: [6, 8]

Практичне заняття №5. Тема заняття «МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ ПОСЛУГАМИ: ОСОБЛИВОСТІ ТА УКРАЇНСЬКА СПЕЦИФІКА»

5.1 Мета заняття: ознайомлення з суттю та значенням міжнародної торгівлі послугами, її основними напрямками та формами, чинниками, що визначають перспективи розвитку світового ринку послуг.

5.2 План практичного заняття

1. Міжнародна торгівля послугами.
2. Науково-технічні послуги. Інформація.
3. Міжнародне посередництво.

5.3 Завдання до практичного заняття

Починаючи з травня поточного року, низка потенційних споживачів послуг туристичної агенції „Ukrainian Travel Agency” має потребу в придбанні закордонних туристичних путівок. Цільовою аудиторією є: забезпечений бізнесмен; держслужбовець; студент; молодята; пенсіонер. Оцінка споживачами привабливості турів проводиться з урахуванням їх інтересів щодо переліку послуг, якості сервісу та цінової політики туроператора (табл.5.1).

Таблиця 5.1 – Споживчі характеристики туристичних турів

Країна-призначення туру	Вартість путівки, євро	Вартість переліту, євро	Готель	Частота харчування	Включення екскурсій до вартості путівки
Чехія	$150 + 10 \cdot i$	45	****	сніданок	-
Хорватія	$430 + 20 \cdot j$	50	*****	сніданок+обід	+
Турція	$230 + 7 \cdot i$	30	****	сніданок	-
Туніс	$350 + 10 \cdot j$	200	****	сніданок+обід	-
Франція	$505 + 8 \cdot i$	170	*****	сніданок+вечеря	+
Марокко	$724 + 12 \cdot j$	250	*****	3-разове харчування	+

Маркетологам „Ukrainian Travel Agency” потрібно на основі інформації, що є в розпорядженні споживачів, провести аналіз їх уподобань та потреб, а також зробити висновок відносно кожного індивідуального вибору туру.

Варіант завдання прийняти згідно з порядковим номером студента в списку академічної групи (i – передостання цифра порядкового номеру, j – остання цифра порядкового номеру).

5.4 Методичні вказівки до виконання завдання

1. Оцінка споживчих характеристик туристичних турів за шкалою оцінювання $\alpha_{ij} = 1 \div 10$ відповідно до їх корисності відбувається наступним чином: максимальному значенню α_{ij} відповідає максимальна корисність і навпаки.. Результати оцінювання рекомендується оформити в табличному вигляді (табл.5.2).

Таблиця 5.2 – Оцінка споживчі характеристики туристичних турів

Країна-призначення туру	Вартість путівки, євро	Вартість переліту, євро	Готель	Частота харчування	Включення екскурсій до вартості путівки	Рівень безпеки	Престижність
	α_{ij}	α_{ij}	α_{ij}	α_{ij}	α_{ij}	α_{ij}	α_{ij}
Чехія							
Хорватія							
Турція							
Туніс							
Франція							
Марокко							

2. Оцінка потреб клієнтів проводиться за трьохбальною системою ($W_i = 0 \div 3$) для кожного зі споживачів

$$A = \sum_{i=1}^n W_i \cdot \alpha_{ij}, \quad (5.1)$$

де n – кількість ознак, вагомих з точки зору споживачів.

3. Оформити отримані результати в табличному вигляді (табл.5.3).

Таблиця 5.3 – Оцінка туристичних турів клієнтами агенції

Клієнт	Оцінка туристичної путівки споживачем, W_i					
	Чехія	Хорватія	Турція	Туніс	Франція	Марокко
Забезпечений бізнесмен						
Держслужбовець						
Студент						
Молодята						
Пенсіонер						

4. Зробити прогноз, яку з путівок скоріше за все обере кожний із клієнтів туристичної агенції „Ukrainian Travel Agency”.

5.5 Контрольні запитання

1. Які фактори та економічні умови визначають особливості участі України в міжнародній торгівлі послугами?

2. У чому полягають основні тенденції розвитку транспорту, транспортних мереж та транспортної інфраструктури?

3. Назвіть основні класифікаційні ознаки та види туризму.

5.6 Завдання до самостійної роботи студентів

1. Охарактеризуйте засоби державного обмеження імпорту послуг.

2. Міжнародні правила перевезення товарів: особливості та сутність.

3. Основні напрямки дослідження міжнародних ринків послуг.

Література: [4, 6, 8]

Практичне заняття №6. Тема заняття «МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДЕРЖАВИ У СВІТОВІЙ ПОЛІТИЦІ»

6.1 Мета заняття: ознайомлення з сутністю та принципами взаємодії держав та міжнародних організацій у сучасній політичній системі.

6.2 План практичного заняття

1. Співвідношення компетенції держав та міжнародних організацій.
2. Співвідношення суверенітету держав та наднаціональності міжнародних організацій.
3. Формування міжнародних організацій та прийняття норм та правил, що регулюють функціонування міжнародної системи.
4. Принципи та засоби взаємного впливу держав та міжнародних організацій.

6.3 Проблеми до дискусії

1. Чи є наднаціональність частини міжнародних організацій порушенням міжнародних норм про невтручання у внутрішні справи держав? Чи «загрожують» міжнародні організації суверенітету держав?
2. Які механізми гарантують державам, що їх інтереси будуть враховуватися міжнародними організаціями?
3. Які механізми гарантують міжнародним організаціям їх вплив на держави-члени і держави загалом?

6.4 Контрольні запитання

1. Визначте основні вигоди держав від делегування компетенції міжнародним організаціям.
2. Охарактеризуйте вплив міжнародних організацій на внутрішньонаціональні процеси.
3. Які норми та правила регулюють взаємодію міжнародних організацій та держав

6.5 Завдання до самостійної роботи студентів

1. Визначіть основні ознаки наднаціональності в функціонуванні міжнародних організацій.
2. Розкрийте сутність гуманітарної інтервенції.

Література: [6, 8]

Практичне заняття №7. Тема заняття «СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ»

7.1 Мета заняття: ознайомлення з сутністю та принципами дії системи ООН, визначення цілі, структури і функцій.

7.2 План практичного заняття

1. Система ООН на сучасному етапі: програми і робочі органи, спеціалізовані установи, автономні організації.
2. Основні сфери діяльності ООН.
3. Миротворчі операції ООН.

7.3 Проблеми до дискусії

1. Чому Конгрес Сполучених Штатів Америки не ратифікував статут Ліги Націй.
2. У чому причина кризи та розпуску Ліги Націй.
3. Які причини зумовлюють необхідність реформування ООН на сучасному етапі.

7.4 Контрольні запитання

1. Місце ООН у післявоєнному світовому порядку
2. Місце Ради Безпеки в організаційній структурі ООН.
3. Особливості ООН як міжнародного інституту.

7.5 Завдання до самостійної роботи студентів

1. Розкрийте проблеми реформування ООН.
2. Особливість діяльності ООН у період “холодної війни”: міжблокова дипломатія.
3. Участь українського контингенту у миротворчих операціях ООН.

Література: [6, 8]

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Белорус О.Г., Лукьяненко Д.Г. Глобальные трансформации и стратегии развития: Монография.-К.:Орияне, 2000.-424с.
2. Воронкова А.Є., Єрохіна Л.В., Рябенко Л.І. Міжнародні економічні організації: Навч.посібник – К. : ВД «Професіонал», 2006. – 352с.
3. Гіл, Чарлз В.П. Міжнародний бізнес: Конкуренція на глобальному ринку / Пер. з англ.-Вид-во «Основи», 2001.-856с.
4. Международный менеджмент: Учебник для вузов / Под ред. С.Э.Пивоварова, Д.И. Баркана, Л.С. Тарасевича, А.И. Майзеля. – СПб : Изд-во «Питер», 2000.- 624с.
5. Міжнародні валютно-кредитні відносини / За ред. А.С. Філіпченка. – К.: Ли- бідь, 1997. – 112 с.
6. Рамусь І.П. Таможенно-тарифное регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине. – К.: МАУП, 1996. – 284с.
7. Румянцев А.П. Зовнішньоекономічна діяльність. К. : ЦУЛ, 2003. – 368 с.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ

до практичних занять
та самостійної роботи студентів
з дисципліни «Міжнародні організації»
для студентів напряму підготовки
6.030503 – «Міжнародна економіка»

Укладачі: ПОПКОВА Ксенія Олексіївна

Відповідальний за випуск:

Бабич Д.В.

Авторська редакція

План 2013, поз. .
Підписано до друку . Формат 60x84 1/16. Папір газетний.
Гарнітура Times New Roman Суг. Віддруковано на різнографі.
Умовн .друк. арк. . Обл.-вид. арк. .
Зам. № . Тираж прим. Ціна договірна.

Видавництво

Харківського національного автомобільно-дорожнього університету

**Видавництво ХНАДУ, 61200, Харків-МСП, вул. Петровського, 25
Тел./факс: (057) 700-38-72; 707-37-03, e-mail: roi@khadi.kharov.ua**

Свідоцтво Державного комітету інформаційної політики, телебачення
та радіомовлення України про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції, серія ДК № 897 від 17.04.2002

